

Indsigt

LE AMICHE („Veninderne“), Italien 1955. Prod.: Titanus (Giovanni Addessi). Instr.: Michelangelo Antonioni. Manus.: Suso Cecchi d'Amico, Michelangelo Antonioni og Alba Cespedes efter Cesare Pavese historie „Tre donne sole“ fra samlingen „La bella estate“. Foto: Gianni Di Venanzo. Klipping: Eraldo da Roma. Dekor.: Gianni Polidori. Musik: Giovanni Fusco. Medv.: Eleonora Rossi-Drago, Valentina Cortese, Yvonne Furneaux, Madeleine Fischer, Gabriele Ferzetti, Franco Fabrizi, Ettore Mani, Anna Maria Pancani, Maria Gambarelli.

Det har taget urimelig lang tid at få *Antonionis* „Veninderne“ her til landet, og det kan ikke nægtes, at den nu tager sig en smule bleg ud i sammenligning med hans senere anstrengelser. Mange vil nu i høj grad betragte den som et første udkast til „L'avventura“, hvad man selvfølgelig også kan sige den er. I store kunstneres værker finder man jo næsten altid antydninger om de kommende. „Veninderne“ foregår i samme miljø, d.v.s. i den antonioniske verden blandt det, man tidligere benævnte *jeunesse dorée*. Vi er blandt unge, velbegavede, velhavende og erotisk attraktive mennesker i det lidt fornemme Torino. For Antonionis mennesker er der ikke mere sociale problemer, hvilket ofte kan få venstreorienterede filmbetragtere til at se på ham med skepsis. Ikke mindst kritikere, og måske især filmkritikere er jo altid forhippede på at fortælle, hvorledes kunstnerne burde betragte verden, og for at forlene sig med Antonioni ynder man at understrege, at han er moralist, hvilket nu er en sandhed med modifikation. Naturligvis kan man godt kalde sædeskildringen „Veninderne“ for en film af en moralist. Antonioni søger ikke at forsvare disse mennesker, han forlanger end ikke, at vi skal acceptere dem. Han prøver blot på at få os til at forstå dem. Og hvis man skal rette nogen indvending mod filmen, vil det nok være den, at hans synspunkt er i højeste grad intellektuelt køligt, betragtede, fremlæggende. Man finder ikke i „Veninderne“ den stærke medfølelse og indføling, som gør „L'avventura“ til så indfangende en film. I „Veninderne“ er den præcise analyse endnu ikke så fuldkomment parret med den dybe forståelse, men hans holdning har ikke ændret sig.

For Antonioni er det vigtigste ikke, hvad der sker af ydre ting med menneskene. Selv sociale problemer er først egentlig problemer indeni menneskene. For at gøre sig klar og tydelig beskæftiger han sig så først og fremmest med mennesker, der har god tid til at beskæftige sig med sig selv. Og før eller siden

når velfærdsstatens mennesker jo det samme punkt som disse ørkesløse rige.

Selv mordet spiller naturligvis en stor rolle i denne sammenhæng og er blevet næsten et signum hos Antonioni. „Veninderne“ indleder og slutter med et selvmord. Det første mislykket, det sidste fuldbyrdet. Mellem to handlinger klarlægger han personernes indbyrdes relationer og undgår ikke altid det skematiske. Han arbejder på grundlag af et manuskript, der tydeligt har kommercialiseret *Pavese*, men det er Antonionis ubestridelige indsats, at han løfter filmen klart over dens lidt trivielle trekantkombinationer. Personerne kunne let, ført af en mindre sensitiv instruktør, være blevet absolut ligegyldige. Men Antonioni kredser sig subtilt ind omkring dem. Helt forbilledlig er således udflugten til stranden. Kompositorisk anbringes personerne i konstellationer, der lader os fornemme dem helt glasklart. Kedsomheden, det erotiske spilfægteri etc. afspejler personernes sjælelige og fundamentale *ennui*. Når følelserne endelig slår ud, skyldes de forfængelighed, egocentricitet som i tilfældet Lorenzo. Og den eneste person, der fortsætter med en vis drivende kraft i sig, er Clelia, der opgiver forelskelsen til fordel for karrieren. Traditionelt anskuet er hun således en ubehagelig strøgler, *career woman*, men Antonioni formår at skildre hende som et menneske, der har bevaret noget *drive*, og derfor handler, som hun gør. Hun ved, at man ikke deler tilværelsen op i banale absoluter.

„Veninderne“ demonstrerer, hvor indsigtfuld og naturlig en filmdigter Antonioni var længe før det internationale gennembrud. Trods filmens tørhed visse steder meddeler den i *Gianni Di Venanzos* gråtonede, klare og antydende billeder en vældig viden om mennesker. Netop fordi vi *ser* dem i Antonionis kommenterende fremstilling har vi en mulighed for at forstå dem. „Veninderne“ er et smukt eksempel på filmisk *écriture*, det indre liv projiceret ud i den håndgribelige verden.

Ib Monty.

RETURTITLER:

„The „Ugly“ American“
„It Rings, it Rings“
„Il faut qu'il-y-a deux pour faire l'amour“
„One, Two, Three and a Teeny-Weeny Hop“
„Sex, Sunshine and Students“
„Father, Find Yourself a Wife“
„We Won the West“
„Hectic Days“
„Come to Alaska“
„La meurtre au Café Gironde“

.....